

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«БУКОВИНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОНОМІКИ

Схвалено та затверджено на засіданні
науково-методичної ради факультету
протокол №1 від 18.08.2022

ЗАТВЕРДЖУЮ:
декан факультету
інформаційних технологій та економіки

Тетяна ШТЕРМА

СИЛАБУС

навчальної дисципліни вільного вибору студента

«МЕНЕДЖМЕНТ ЗНАНЬ»

Освітньо-професійна програма облік і оподаткування
(назва програми)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Галузь знань 07 Управління та адміністрування
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет інформаційних технологій та економіки

Мова навчання українська

Розробник: Штерма Тетяна Василівна кандидат економічних наук, доцент.

Профайл викладача (-ів) <https://www.bukuniver.site/university/faculties/itc-faculty/>

(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача (-ів))

Контактний тел.: **037 2513283**

E-mail: sht.tatjana@gmail.com

Консультації **четвер з 10.00 до 16.00.**

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

МЕНЕДЖМЕНТ ЗНАНЬ — поняття, що прийшло в освіту із сфери менеджменту організацій; являє собою нову галузь менеджменту, що стала активно розвиватися у 90-х роках ХХ ст. Вона має справу з управлінням інтелектуальним капіталом організації, сфокусована на процесах і людських ресурсах, що залучені до створення, поширення і оцінки знань, необхідних для реалізації ефективної діяльності організації. Завданнями «Менеджменту знань» є:

а) досягнення цілей організації за рахунок зростання інтелектуального капіталу та ефективного його використання; б) підвищення ефективності рішень, що приймаються лідерами організації; в) створення передумов для появи інновацій, використання бенчмаркінгу в усіх сферах діяльності; г) професійний розвиток і мотивація персоналу; г) підвищення ефективності процесів проектування розвитку організації, її процесуальних характеристик, результатів і маркетингу.

Менеджмент знань являє собою технологію, що включає комплекс формалізованих методів, які охоплюють: пошук і отримання знань від живих і неживих об'єктів (носіїв знань), структурування та систематизацію знань (для забезпечення їх зручного збереження і використання), аналіз знань (виявлення залежностей та аналогій), оновлення (актуалізацію знань), поширення знань, генерацію нових знань і визначає такі основні її характеристики: 1) орієнтація на майбутнє; 2) вільний обмін інформацією; 3) прихильність до навчання та індивід, розвитку; 4) стимулювання співробітників до проявів творчості, розвитку креативних здібностей; 5) створення клімату відкритості й довіри; 6) навчання на власних і чужих уроках, як позитивних, так і негативних. Розвиток менеджменту знань в освіті передбачає мережування інноваційної діяльності, тобто утворення та розвиток інноваційних освітніх мереж.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета: надання теоретичних і практичних знань щодо реалізації функцій менеджменту знань, зокрема за допомогою сучасних технологій, передусім інформаційно-комунікаційних, з використанням електронних засобів, надання знань з методології та інструментарію, застосування Internet технологій. Завдання: вивчення теоретичних і практичних засад, різних аспектів методології з метою створення стратегічних конкурентних переваг для організації, вивчення основних принципів організації та забезпечення функціонування систем менеджменту знань. Основні завдання вивчення дисципліни: - формування у студентів необхідних знань з дисципліни; - ознайомлення з технічними, алгоритмічними, програмними та технологічними рішеннями, що використовуються у цій області; - створення і розвиток у студентів умінь методичного та прикладного характеру, необхідних у сучасному інформаційному суспільстві; - вироблення практичних навичок аналітичного та експериментального дослідження основних методів і засобів, що застосовуються в області що вивчається у рамках цієї дисципліни.

Вимоги до рівня освоєння змісту дисципліни. У результаті освоєння дисципліни студент повинен демонструвати такі результати освіти: - мати уявлення про МЗ, його предметну область і методи реалізації; - знати: терміни, поняття та суть основні проблеми, розглянуті в курсі, - основні переваги ведення бізнесу за допомогою МЗ, - основні технології МЗ, - характеристики технологій МЗ, - основні моделі систем МЗ, - основні інструменти МЗ, - методологію побудови й функціонування систем управління колективним інтелектом; - вміти застосовувати на практиці отримані в ході вивчення курсу знання; - мати навички використання технологій МЗ, систем управління колективним інтелектом, створення проектів та їх реалізації.

3. Пререквізити

Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню «Менеджмент», «Інформатика».

4. Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК04. Здатність формувати фінансову звітність за міжнародними стандартами, коректно інтерпретувати, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень.

СК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.

Програмні результати навчання:

ПРО1. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

ПРО2. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Формування та розвиток знань

Характерні риси та основні функції знань в економіці. Показники, якими характеризується сучасна економіка знань. Особливості зміни природи організації в новій економіці. Роль знання як джерела конкурентоспроможності. Шанси і ризики організації, при формуванні конкурентних стратегій на базі знань. Відмінні властивості традиційних та інформаційних ресурсів. Мережеві ефекти при створенні знання.

Тема 2. Знання як об'єкт управління

Сутність і зміст знання як об'єкта управління. Континуум: від даних і інформації до знань. Морфологія знань. Таксономія знання за полярними характеристиками. Джерела знань, цілі і завдання управління знаннями. Основні проблеми в галузі управління знаннями на рівні організації. Стратегії та організаційні форми управління знаннями.

Тема 3. Методи оцінки і вимірювання інтелектуального капіталу

Визначення інтелектуального капіталу. Відмінності фізичного і інтелектуального капіталу. Співвідношення понять інтелектуального капіталу, інтелектуальної власності і нематеріальних активів. Правові аспекти регулювання інтелектуального капіталу. Класифікація методів оцінки і вимірювання інтелектуального капіталу. Діагностика та підбір методів оцінки і вимірювання інтелектуального капіталу. Принципи розробки системи показників для вимірювання інтелектуального капіталу. Моніторинг невлених активів. Навігатор Скандію. Збалансована система показників. Універсальна система показників діяльності Рамперсада і ін. Емпіричні моделі впливу інтелектуального капіталу на результати діяльності підприємства.

Тема 4. Мотивація створення знання

Переваги і ризики створення знання для окремого співробітника і організації в цілому. Чинники мотивації: матеріальна, нематеріальна зацікавленість, виробнича необхідність. Створення культури довіри. Техніка спільного використання знання. Мотивація інноваційної діяльності. Роль лідерства при управлінні знаннями. Концепція «управління талантами» в системі управління персоналом.

Тема 5. Навчання і саморозвиток

Значення навчання і поняття саморозвитку в рамках сучасного менеджменту. Концепція самонавчання (П. Сенге). Ознаки самонавчання (М. Педлер). Навчання впродовж всього життя. Ефективний самоменеджмент. Формування творчої, самоінтелектуальної організації.

Тема 6. Інфраструктура створення знання

Стратегія управління знаннями: кодифікація - персоналізація. Інформаційні технології при управлінні знаннями: інтелектуальний аналіз даних, інформаційні системи підтримки рішень.

Тема 7. Теорія систем

Передмови виникнення теорії систем. Характеристика основних аспектів системності. Основні етапи розвитку системних ідей. Джерела системних ідей. Основні поняття теорії систем. Класифікація систем. Структура систем. Види та форми структур. Закономірності та принципи систем. Закономірності взаємодії частини та цілого. Закономірності ієрархічного впорядкування систем. Закономірності функціонування та розвитку систем.

Тема 8. Системний аналіз та моделювання систем

Сутність системного аналізу. Основні задачі та визначення системного аналізу. Основні принципи, етапи та послідовність системного аналізу. Поняття моделі і моделювання. Призначення моделей. Рівні моделювання. Види моделей. Динамічні моделі. Класифікація

методів системного аналізу. Методи формалізованого подання систем. Методи моделювання систем. Аналітичні та статистичні методи. Теоретико-множинні методи. Методи математичної логіки. Лінгвістичні та семіотичні методи. Графічні методи. Методи, що спрямовані на активізацію інтуїції та досвіду спеціалістів. Методи типу «мозкової атаки» або колективної генерації ідей. Методи типу «сценаріїв». Методи структуризації. Роль вимірювань у створенні моделей системи. Експеримент і модель. Поняття шкали. Вимірювальні шкали нормального типу. Шкали порядку. Модифіковані порядкові шкали. Системні закони та їх роль у пізнанні.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	Тема 1. Формування та розвиток знань
2	Тема 2. Знання як об'єкт управління
3	Тема 3. Методи оцінки і вимірювання інтелектуального капіталу
4	Тема 4. Мотивація створення знання
5	Тема 5. Навчання і саморозвиток
6	Тема 6. Інфраструктура створення знання
7	Тема 7. Теорія систем
8	Тема 8. Системний аналіз та моделювання систем

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми
1	Тема 1. Формування та розвиток економіки знань
2	Тема 2. Знання як об'єкт управління
3	Тема 3. Методи оцінки і вимірювання інтелектуального капіталу
4	Тема 4. Мотивація створення знання
5	Тема 5. Навчання і саморозвиток
6	Тема 6. Інфраструктура створення знання
7	Тема 7. Теорія систем
8	Тема 8. Системний аналіз та моделювання систем

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

У рамках програми дисципліни «Менеджмент знань» студентами під керівництвом викладача виконується такий вид ІНДЗ як написання та захист реферату на тему: «Управління знаннями на прикладі _____» (вказати організаційно-правову форму та назву підприємства). Структура реферату 1 стор. – титульна. 2 стор. – зміст реферату (7 розділів) відповідно до структури із зазначенням сторінок:

1. Одержання інформації.
2. Використання інформації.
3. Процес навчання персоналу як джерело знань.
4. Співпраця, участь та взаємодія як джерело обміну знаннями.
5. Оцінка інформації.
6. Створення та підтримка інформації.
7. Ліквідація інформації. 3 стор. – інші – опис розділів. Остання стор. - список використаних джерел.

Вимоги до оформлення реферату Обсяг: до 15-18 сторінок. Робота має бути набрана в текстовому редакторі Word, шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервали між рядками 1,5; параметри сторінки: формат А4, поля – ліве 20 мм, верхнє 20 мм, нижнє 20 мм, праве 20 мм.

ЗАВДАННЯ НА САМОСТІЙНУ РОБОТУ (написання есе на рекомендовану тематику)

1. Місце та роль знання в еволюції людства.
2. Понятійний базис управління знаннями.
3. Свідомість і пізнання.
4. Інтелектуальний образ індивіда
5. Нематеріальні активи та інтелектуальний капітал організації.
6. Модель інтелектуального капіталу.
7. Місце та роль знання в еволюції людства.
8. Понятійний базис управління знаннями.
9. Часова і просторова локалізація знання.
10. Система, що працює зі знаннями.
11. Предкати і фрейми.
12. Семантичні мережі.
13. Поле знань.
14. Семіотична модель поля знань.
15. Стратегії отримання знань
16. Концепція управління знаннями організації.
17. Стратегії управління знаннями організації.
18. Структура системи управління знаннями організації.
19. Понятійний апарат управління знання
20. Процес управління знаннями.
21. Інструментарій управління знаннями.
22. Підходи до інжинірингу управління знаннями організації.
23. Формування системи знань про споживачів. CRM-системи.
24. Система управління знаннями організації, її основні складові.
25. Процес управління корпоративними знаннями організації.
26. Проект розробки і впровадження КСУЗ на підприємстві.
27. Інформаційні технології управління знаннями.
28. Етапи обслуговування систем управління знаннями.
29. Методика відбору зарубіжних періодичних видань за критерієм цінності через довідник Ulrich's Periodicals Directory.
30. Ранг видання. Показник «імпаکت-фактор».
31. Методика вибору агентств-постачальників інформації через довідник професійних баз Gale Directory of Databases.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	відмінно
82 - 89	B	добре	добре
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	задовільно
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Зось-Кіор М. В. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень з використання експертних методів. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. № 21. 2018. С. 131-139.
2. Зось-Кіор М. В. Прийняття рішень на основі оцінювання інтегральних показників ефективності управління. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2016. № 3. С. 117-121.
3. Зось-Кіор М. В., Бучнев М. М., Чайкіна А. О. Матриця прогнозних значень як інструмент прийняття управлінських рішень. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. № 3 (травень-червень). 2016. № 3(58). С. 102-109.
4. Зось-Кіор М. В., Бучнев М. М., Хуторської П. О., Чайкіна А. О. Використання нейронних мереж при прийнятті управлінських рішень. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 6. С. 61-71.
5. Маркіна І. А., Аль Ширафі М. А. Застосування нейронних мереж для кластерного аналізу кризового стану системи охорони здоров'я. *«Економічний часопис-XXI»* № 162 (11-12). Київ, 2016. С. 56-62. (Scopus).

Допоміжна

6. Зось-Кіор М. В. Актуальні аспекти оцінки персоналу організації. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. *Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору*. Полтава, 2020. С. 100-104.
7. Зось-Кіор М. В., Зернюк О. В., Голобородько О. П. Развитие потенциала работника в состоянии VUCA. *Генерування інновацій інклюзивного розвитку: національний, регіональний, міжнародний вимір*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (4-5 жовтня 2018 року), м. Запоріжжя [Електронний ресурс] / Редкол. : Прушківська Е. В. (відпов. ред.) Електрон. дані. Запоріжжя : ЗНТУ, 2018. 1 електрон. опт. Диск
8. Зось-Кіор М. В., Лукашенко К. С., Биков Д. І. Використання технологій штучного інтелекту в управлінні організацією. *Сучасні інноваційно-інвестиційні механізми розвитку національної економіки*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 26 жовтня 2017 р. Ч. 1. Полтава: ФОП Пусан А.Ф., 2017. С. 134-135.
9. Markina I. Assessment methodology for resource-efficient development of organizations in the context of the green economy. *Journal of Applied Economic Sciences* .Volume IX, Issue4 (30) Winter 2014. pp. 687-693. (Scopus).
10. Markina I., Bilovska O., Yakovenko O., Shevchenko-Perepyolkina R. Analysis of Technology Acceptance on the Effectiveness of the Electronic Supply Chain Management and Inventory Systems in Ukrainian Banking Industry. *Industrial Engineering & Management Systems*,

The Korean Institute of Industrial Engineers. 2018. Vol. 17. No.4. pp. 719-729. (Scopus).

11. Markina I., Voronina V., Aksiuk Y. Marketing information for holding leading positions in the market segment of the grain processing enterprises. *Proceedings of the 2nd International Conference on Social, Economic and Academic Leadership (ICSEAL 2018) «Advances in Social Science, Education and Humanities Research»*, 2018. Vol. 217. pp. 193-201 (Web of science).

12. Markina I., Zivitere M., Riashchenko V. Teacher - pedagogical creativity and developer promoter. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 174 (2015) pp. 4068-4073. (Web Of Science).

Інформаційні ресурси

13. Zos-Kior M., Shkurupii O., Fedirets O., Shulzhenko I., Rubezhanska V. Modeling of the Investment Program Formation Process of Ecological Management of the Agrarian Cluster. *European Journal of Sustainable Development* (2021), no. 10, 1, pp. 571-583 (Scopus, Web of Science)

<https://ecsdev.org/ojs/index.php/ejsd/issue/view/42>

14. Пікалов В.Л., Глуха Г. Я. Менеджмент знань: методологічний аспект освіти та навчання. URL: <https://econforum.duan.edu.ua/images/stories/Files/2016/20.pdf>